

Abstract: Corruption is considered as a systemic and multifactorial phenomenon that negatively affects the effectiveness of public institutions, the quality of governance, and the level of public trust. The article examines modern approaches to anti-corruption policy formation, including regulatory, organizational, personnel, and information and communication mechanisms. Special attention is paid to the development of integrity culture, professional competence of civil servants, and the implementation of a risk-based approach. The importance of strengthening internal control and public monitoring is substantiated. Prospects for improving anti-corruption mechanisms in public administration are identified.

Keywords: public administration, corruption, anti-corruption mechanisms, integrity, internal control, risk-based approach

Науковий керівник:

Поточилова І.С.

асистент кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет

УДК 338.43:502.131.1(477.8:4-11)

Пріоритети сталого розвитку аграрного сектору Карпатського Єврорегіону

Солотін Богдан,

здобувач вищої освіти спеціальності 051 «Економіка»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: проаналізовано стратегічних пріоритетів сталого розвитку аграрного сектору Карпатського єврорегіону; визначено ключові факторами стабільності, серед яких є впровадження ґрунтозахисних систем землеробства, адаптація рослинництва до змін клімату та розвиток органічного виробництва; обґрунтовано необхідність транскордонної співпраці для збереження унікальних агробіоценозів та підвищення конкурентоспроможності регіональної продукції.

Ключові слова: розвиток, регіон, адаптація, технології, трансформація, виробництво.

Карпатський єврорегіон є специфічною еколого-економічною територією, у межах якої розвиток сільського господарства безпосередньо впливає на екологічний стан басейнів транскордонних річок, збереження природних ландшафтів і біорізноманіття. Особливості природно-кліматичних умов, значна частка гірських та передгірських територій, обмеженість орних земель і

підвищена чутливість ґрунтів до деградаційних процесів формують складні виклики для аграрного виробництва. За таких умов для агрономічної практики важливим завданням є забезпечення високої продуктивності агроєкосистем при одночасному збереженні їх екологічної стійкості. У цьому контексті концепція сталого розвитку виступає ключовою методологічною основою, що забезпечує баланс між економічною ефективністю аграрного виробництва та екологічною безпекою регіону [1].

Однією з найгостріших проблем аграрного використання земель Карпатського євро регіону є водна ерозія ґрунтів. За відсутності належних протиерозійних заходів щорічні втрати родючого шару можуть становити від 10 до 25 т/га, що негативно впливає на продуктивність сільськогосподарських угідь і довгострокову стабільність агроєкосистем. У зв'язку з цим важливого значення набуває впровадження комплексу ґрунтозахисних агротехнологій. Зокрема, ефективним інструментом є контурно-меліоративна організація території, яка передбачає обробіток ґрунту поперек схилів, що створює природні бар'єри для поверхневого стоку води та зменшує інтенсивність ерозійних процесів. Важливу роль відіграє біологізація системи живлення рослин, що полягає у поступовому скороченні використання мінеральних добрив і розширенні застосування сидеральних культур. Включення до сівозмін бобових культур, таких як конюшина та люцерна, сприяє накопиченню біологічного азоту в ґрунті, покращенню його структури та підвищенню біологічної активності. Не менш важливим є застосування технологій мульчування, що передбачають залишення пожнивних решток на поверхні ґрунту. Використання елементів технологій No-till та Strip-till у передгірських зонах дозволяє зменшити вплив ударної сили дощових крапель, знизити інтенсивність поверхневого стоку та запобігти перегріванню ґрунтового покриву.

Суттєвим напрямом розвитку аграрного сектору Карпатського євро регіону є екологізація виробництва та поширення органічного землеробства. Високий рівень природної екологічної чистоти територій регіону створює сприятливі передумови для виробництва органічної продукції, що може стати важливою конкурентною перевагою на внутрішніх і зовнішніх ринках. У цьому контексті перспективним є вирощування нішевих культур, зокрема лікарських рослин, ягідних культур (лохини, жимолості) та горіхоплідних насаджень, які характеризуються високою доданою вартістю та значним експортним потенціалом. Особлива увага приділяється екологічно безпечним системам захисту рослин, що базуються на застосуванні біологічних методів контролю шкідників і хвороб. Використання біопрепаратів і природних ентомофагів сприяє збереженню ентомофауни, підтриманню природного балансу агроєкосистем і забезпеченню високої якості ґрунтових та поверхневих вод.

Важливим фактором трансформації аграрного виробництва в регіоні є адаптація агротехнологій до умов глобальних кліматичних змін. Незважаючи на традиційно високий рівень атмосферної вологи, останніми роками спостерігається зростання нерівномірності опадів, що призводить до періодів як надмірного зволоження, так і локальних посушливих явищ. У зв'язку з цим

значного значення набуває вдосконалення сортової політики, зокрема впровадження сортів і гібридів сільськогосподарських культур з коротким вегетаційним періодом, підвищеною стійкістю до температурних коливань, весняних заморозків і надмірного зволоження. Одночасно перспективним напрямом є впровадження елементів точного землеробства, що передбачає використання геоінформаційних систем для моніторингу стану посівів, аналізу ґрунтових характеристик і диференційованого внесення добрив. Такі технології дозволяють підвищити ефективність використання ресурсів, оптимізувати витрати та мінімізувати антропогенний вплив на довкілля.

Сталий розвиток аграрного сектору Карпатського єврорегіону має важливе соціально-економічне значення для місцевих громад. Підвищення ефективності агровиробництва сприяє створенню нових робочих місць, зростанню доходів населення та розвитку сільських територій. Важливим інструментом економічної активізації регіону є формування кооперативних об'єднань, орієнтованих на переробку сільськогосподарської сировини. Створення малих підприємств із виробництва екологічно чистих соків, трав'яних чаїв, сирів та інших продуктів дозволяє формувати додану вартість безпосередньо в межах територіальних громад. Водночас значний потенціал має транскордонна співпраця з країнами Центральної Європи, зокрема Польщею та Словаччиною, у сфері агроекологічного моніторингу, впровадження інноваційних технологій та гармонізації стандартів якості й безпеки аграрної продукції

Список використаних джерел:

1. Дубовіч І. А., Василюшин Х. Р., Мацько Р. Б., Рожкович О. М., Дубовіч, М.-Н. І. Актуальні соціо-еколого-економічні та правові проблеми реалізації концепції сталого розвитку туризму та рекреації в регіоні Українських Карпат. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. Вип. 18. 2025. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15618921>
2. Жук П.В. Гірські проблемні території Українських Карпат: ідентифікація та стимулювання розвитку. *Регіональна економіка*. 2021. №3 (101). С.58.
3. Паленичак О. Формування і перспективи розвитку еколого орієнтованого підприємництва в аграрній сфері Карпатського регіону України в умовах євроінтеграції. *Агронаука і практика*. 1(1). 2022. С. 16-21. DOI: [https://doi.org/10.32636/agroscience.2022-\(1\)-1-3](https://doi.org/10.32636/agroscience.2022-(1)-1-3)
4. Паленичак О., Савка М., Наконечний Д. Інституційно-економічний механізм формування конкурентоспроможності еколого-орієнтованого підприємництва в аграрному секторі Карпатського регіону України. *Агронаука і практика*, 3(1). 2024. С. 61-66. DOI: [https://doi.org/10.32636/agroscience.2024-\(3\)-1-10](https://doi.org/10.32636/agroscience.2024-(3)-1-10)
5. Стратегія розвитку Закарпатської області 2021-2027. URL: carpathia.gov.ua
6. Щур Р., Кропельницький, А. Соціально-економічний розвиток Карпатського регіону: сучасні тенденції, виклики та можливості. *Економіка та*

Abstract: *the strategic priorities of sustainable development of the agricultural sector of the Carpathian Euroregion are analyzed; key factors of stability are identified, including the implementation of soil protection systems of agriculture, adaptation of crop production to climate change and the development of organic production; the need for cross-border cooperation to preserve unique agrobiocenoses and increase the competitiveness of regional products is substantiated.*

Keywords: *development, region, adaptation, technologies, transformation, production.*

Науковий керівник:

Горобченко О.А.,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економіки підприємств,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 339.13.017

Статистичний аналіз ризиків при виведенні нового продукту на ринок

Терещенко Дарина,

здобувачка вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *розглянуто проблематику кількісного оцінювання ризиків, що супроводжують процес виведення нового продукту на ринок. Охарактеризовано основні джерела невизначеності - попит, конкуренцію, операційні витрати та регуляторне середовище. Систематизовано статистичний інструментарій управління ринковими ризиками: методи аналізу часових рядів, імовірнісного моделювання та сценарного планування. Обґрунтовано доцільність застосування моделювання методом Монте-Карло і показника Value at Risk (VaR) для кількісної оцінки загроз. Визначено перспективи впровадження інтегрованих аналітичних систем із використанням великих масивів даних.*

Ключові слова: *ринковий ризик, новий продукт, статистичний аналіз, моделювання Монте-Карло, Value at Risk, невизначеність, прогнозування попиту.*

Виведення нового продукту на ринок є одним із найскладніших та найризикованіших управлінських рішень, які приймають суб'єкти господарювання в умовах сучасної ринкової економіки. За різними оцінками, від